

Thực trạng hoạt động du lịch nông nghiệp tại Cồn Chim - Trà Vinh

Hoàng Ngọc Minh Châu, Hồ Tiểu Bảo*

Use your smartphone to scan this QR code and download this article

TÓM TẮT

Cồn Chim là một ấp cù lao nhỏ với nét đẹp hoang sơ trên dòng sông Cổ Chiên. Du lịch nông nghiệp tại Cồn Chim chính thức được khai thác hoạt động từ tháng 9/2019, biến nơi đây thành một điểm du lịch hấp dẫn. Bài nghiên cứu này nhằm mục đích tìm hiểu thực trạng phát triển du lịch nông nghiệp tại Cồn Chim. Phương pháp nghiên cứu được sử dụng trong bài nghiên cứu này bao gồm: khảo sát thực địa, kết hợp phỏng vấn sâu và tổng hợp tài liệu thứ cấp về du lịch nông nghiệp. Kết quả nghiên cứu cho thấy hoạt động du lịch nông nghiệp tại Cồn Chim đang phát triển ở giai đoạn đầu. Các hộ dân đều đồng lòng tham gia cung cấp sản phẩm du lịch. Đồng hành với đó là sự quản lý hiệu quả của Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Trà Vinh cùng sự tham gia tư vấn chuyên môn từ các chuyên gia. Bài viết đóng góp nghiên cứu thực nghiệm vào lý thuyết phát triển điểm đến du lịch nông nghiệp và góp phần khẳng định mô hình du lịch nông nghiệp sẽ có nhiều khả năng phát triển thành công khi có sự tham gia hiệu quả của các bên liên quan. Tuy nhiên, liệu cách thức này có được bền vững và ổn định trong thời gian dài hay không thì cần có nhiều nghiên cứu sâu hơn và sự quan sát trong thời gian dài hơn về hoạt động du lịch tại Cồn Chim.

Từ khoá: du lịch nông nghiệp, Cồn Chim, phát triển du lịch, Trà Vinh

ĐẶT VẤN ĐỀ

Tỉnh Trà Vinh nằm giữa sông Tiền và sông Hậu. Hệ thống sông rạch phong phú, đất đai được phù sa bồi đắp màu mỡ quanh năm đã tạo cho địa phương có một nền sản xuất nông nghiệp rất đa dạng. Đặc biệt, tỉnh có nhiều cù lao, cồn nổi lên trong những vườn cây ăn quả đặc sản chuyên canh rất lợi thế để phát triển du lịch sinh thái, nông nước miệt vườn. Đây được xem là giải pháp hiệu quả để nâng cao chuỗi giá trị cây ăn quả đặc sản của tỉnh, nâng cao thu nhập cho người dân địa phương.

Trong những năm gần đây, khi nói đến ngành du lịch thì Trà Vinh, không thể không nói đến du lịch Cồn Chim. Đây được xem là một điểm du lịch trải nghiệm gắn với các giá trị văn hóa người dân Nam bộ, văn hóa nông nghiệp bao đời nay... ự quan tâm của các cấp chính quyền, đặc biệt là từ phía SVHTTDL cùng với sự cố gắng nỗ lực của các hộ dân tại Cồn Chim, chuyên gia du lịch đến từ VNCPTKT&DL và CTYĐH trong việc xây dựng sản phẩm du lịch đã đưa Cồn Chim trở thành một điểm du lịch nổi bật, hấp dẫn.

Dựa trên kết quả nghiên cứu về thực trạng hoạt động du lịch nông nghiệp tại Cồn Chim - Trà Vinh, bài viết góp phần vào thực tiễn nghiên cứu về du lịch nông nghiệp tại đây. Kết quả nghiên cứu cho thấy hiện nay các hộ dân đang sinh sống tại cồn Chim đều vui vẻ khi hoạt động du lịch được khai thác tại đây. Những hộ dân đang tham gia vào chuỗi cung cấp sản phẩm du

lịch nông nghiệp đều đồng lòng, và chấp nhận sự điều phối của CTYĐH và sự quản lý của SVHTTDL... góp phần khẳng định mô hình du lịch nông nghiệp đang diễn ra hiệu quả dưới sự phối hợp hiệu quả giữa các bên liên quan tại Cồn Chim - Trà Vinh.

HƯỚNG TIẾP CẬN KHOA HỌC VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Khái niệm du lịch nông nghiệp

Cho đến bây giờ, vẫn chưa có sự thống nhất khái niệm “du lịch nông nghiệp”. Tuy nhiên, ở mức độ phổ quát và được thừa nhận rộng rãi thì du lịch nông nghiệp được hiểu là việc con người thỏa mãn nhu cầu giải trí và an dưỡng thông qua việc sử dụng, thụ hưởng những giá trị vật chất, tinh thần liên quan đến hoạt động sản xuất nông nghiệp, chăn nuôi ở khu vực nông thôn và những truyền thống, tập quán của nền nông nghiệp [1, tr.04] [2, tr.369].

Ramiro Lobo (1999) định nghĩa du lịch nông nghiệp là khái niệm chỉ hoạt động đến tham quan một nông trại hoặc bất kỳ một cơ sở nào hoạt động trong lĩnh vực nông nghiệp nhằm mục đích thư giãn giải trí, nâng cao nhận thức, có thể chủ động tham gia vào hoạt động của nông trại hoặc cơ sở đó [3, tr.20]. Tác giả Kizos và Iosifides (2007) định nghĩa du lịch nông nghiệp là “hoạt động du lịch quy mô nhỏ, có nguồn gốc gia đình hoặc hợp tác xã, được phát triển ở khu vực nông thôn bởi những người làm việc trong nông

Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, ĐHQG-HCM, Việt Nam

Liên hệ

Hồ Tiểu Bảo, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, ĐHQG-HCM, Việt Nam

Email: hotieubao@hcmussh.edu.vn

Lịch sử

- Ngày nhận: 18/7/2021
- Ngày chấp nhận: 22/11/2021
- Ngày đăng: 15/12/2021

DOI: 10.32508/stdjssh.v5i4.695

Bản quyền

© ĐHQG Tp.HCM. Đây là bài báo công bố mở được phát hành theo các điều khoản của the Creative Commons Attribution 4.0 International license.

Trích dẫn bài báo này: Châu H N M, Bảo H T. **Thực trạng hoạt động du lịch nông nghiệp tại Cồn Chim - Trà Vinh.** *Sci. Tech. Dev. J. - Soc. Sci. Hum.*; 5(4):1315-1322.

ng nghiệp” [4, tr.59-77]. Du lịch nông nghiệp được Santeramo và Barbieri (2017) đề cập như là “ghé thăm một khung cảnh nông nghiệp - thường là một trang trại - cho mục đích giải trí hoặc giáo dục” [5, tr.139-148.].

Tại Việt Nam, vào ngày 30/3/2018, Tổng cục Du lịch và áo Nông thôn Ngày nay phối hợp tổ chức hội thảo “Định hướng phát triển du lịch nông nghiệp từ góc độ sản phẩm và thị trường”. Các đại biểu tham dự có nhiều ý kiến về nội hàm của du lịch nông nghiệp nhưng tựu trung nội dung chính liên quan đến nội hàm du lịch nông nghiệp được hiểu như sau: (1) kết hợp giữa du lịch và nông nghiệp, thu hút du khách đến tham quan các hoạt động liên quan đến nông nghiệp; (2) tăng thu nhập cho nông dân; (3) tạo cho du khách cơ hội giải trí, tham gia các hoạt động rèn luyện thể lực và tinh thần, gắn gũi với thiên nhiên và trải nghiệm cuộc sống nhà nông; (4) kết hợp giữa các giá trị tự nhiên và giá trị văn hóa truyền thống tại khu vực nông thôn - điểm đặc biệt của du lịch nông nghiệp. Việc phát triển du lịch nông nghiệp góp phần bảo tồn các di sản văn hóa vật thể và văn hóa phi vật thể cũng như các ngành nghề truyền thống⁶.

Trong phạm vi bài nghiên cứu cũng như từ hoạt động du lịch nông nghiệp tại Cồn Chim hiện nay, nhóm nghiên cứu đưa ra hướng tiếp cận về khái niệm du lịch nông nghiệp được sử dụng trong bài nghiên cứu này như sau: Du lịch nông nghiệp có thể hiểu là hình thức tham gia của du khách tại các không gian sản xuất nông nghiệp nhằm thỏa mãn các nhu cầu ngắm cảnh, trải nghiệm, một phần hay toàn bộ hoạt động văn hóa nông nghiệp, tìm hiểu các giá trị tự nhiên và nhân văn đồng thời góp phần gia tăng lợi ích về kinh tế và nhiều lợi ích khác cho các bên liên quan.

Phương pháp nghiên cứu

Bài nghiên cứu tham khảo tài liệu thứ cấp từ nguồn là các nghiên cứu, dự án và báo cáo khoa học; các văn bản từ sở, ban, ngành tại Trà Vinh (SVHTTDL, Trung tâm Thông tin Xúc tiến Du lịch Trà Vinh); các số liệu thống kê về tình hình phát triển kinh tế, xã hội và du lịch tại Trà Vinh nói chung và Cồn Chim nói riêng; một số bài nghiên cứu trong và ngoài nước về du lịch nông nghiệp; sách về du lịch nông nghiệp; Ngoài ra, bài nghiên cứu cũng tham khảo nguồn tài liệu thu thập từ tọa đàm “Phát triển chuỗi giá trị du lịch nông nghiệp tại Đồng bằng sông Cửu Long trong bối cảnh mới tại Trà Vinh” về các vấn đề phát triển du lịch tại Cồn Chim trong khuôn khổ đề tài cấp Nhà nước (Mã số: KX.01.52/16-20) được tổ chức tại Trà Vinh vào tháng 6/2020, với sự tham gia của đại diện sở ban ngành về du lịch, nông nghiệp và các hộ dân

tham gia du lịch nông nghiệp trên địa bàn [7, tr.36]. Từ đó, nhóm nghiên cứu tiến hành lựa chọn và xử lý (phân tích, tổng hợp, so sánh các tài liệu thứ cấp) nhằm chọn lựa ra những thông tin cần thiết cho nội dung nghiên cứu của bài viết.

Bên cạnh đó, để có được thông tin sơ cấp cho bài nghiên cứu, nhóm nghiên cứu tiến hành phỏng vấn sâu trực tiếp tất cả các hộ dân (10 hộ) hiện đang tham gia vào hoạt động du lịch nông nghiệp tại Cồn Chim (có đăng ký tham gia vào chuỗi cung ứng du lịch), những người được lựa chọn để nhóm tiến hành phỏng vấn sâu phải là người thường xuyên tiếp xúc với khách du lịch, không nhất thiết phải là chủ hộ. Sau khi kết thúc phỏng vấn sâu, nhóm nghiên cứu mã hóa biên bản phỏng vấn sâu theo mã số HD-STT. Đồng thời, nhóm nghiên cứu cũng đã phỏng vấn sâu doanh nghiệp tham gia cung cấp dịch vụ du lịch tại Cồn Chim, phỏng vấn sâu đại diện lãnh đạo SVHTTDL, phỏng vấn sâu VNCPTKT&DL (đơn vị tư vấn phát triển du lịch tại Trà Vinh) và lãnh đạo CTYĐH. Ngoài ra, phương pháp quan sát tại các hộ dân trên Cồn Chim được tiến hành để quan sát quá trình trao đổi, tiếp xúc giữa những hộ dân với khách du lịch, cách thức người chủ nhà chuẩn bị, chào đón, tiếp đãi khách đồng thời quan sát cảm nhận của khách du lịch thông qua cử chỉ, biểu cảm sau khi trải nghiệm các dịch vụ du lịch nông nghiệp tại địa phương.

KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

Khái quát về Cồn Chim và hoạt động sản xuất nông nghiệp

Cồn Chim là một ấp cù lao với nét đẹp hoang sơ trên dòng sông Cổ Chiên, thuộc xã Hòa Minh, huyện Châu Thành, tỉnh Trà Vinh, với diện tích tự nhiên là 60ha. Nơi đây cách trung tâm thành phố Trà Vinh 10km về hướng Đông Bắc theo tuyến đường sông và khoảng 15km theo tuyến quốc lộ 53.

Mô hình “nông nghiệp thuận thiên” được xem là mô hình nông nghiệp chủ yếu được các hộ dân trên cồn áp dụng vào thực tiễn nông nghiệp nơi đây, mô hình này được nhiều khách du lịch quan tâm khi đến tham quan tại Cồn Chim. Người dân nơi đây sống chủ yếu nhờ vào nông nghiệp, các hộ dân luôn tôn trọng, luôn cảnh giác bảo vệ sinh thái và sản xuất thuận tự nhiên, tham gia bảo vệ môi trường, giữ gìn văn hóa cộng đồng, văn hóa nông nghiệp đây sức hút mộc mạc, dân dã, đậm đà hồn quê...

Tổ chức Oxfam^a tại Việt Nam đã ra mắt “mô hình đồng quản lý” sông Cồn Chim - một nhánh của dòng sông Cổ Chiên với mục tiêu bảo vệ môi trường sinh

^aXem thêm thông tin về tổ chức Oxfam tại Việt Nam tại: <https://acdc.vn/vi/nha-tai-tro/7/to-chuc-oxfam-tai-viet-nam.html>

thái bền vững, khai thác có trách nhiệm các nguồn lợi thủy sản. Triển khai từ cuối năm 2014, tổ chức Oxfam đã tài trợ hơn 600 triệu đồng để mua sắm phương tiện, các trang thiết bị tuần tra, kiểm soát ngăn chặn nạn phá rừng và đánh bắt thủy sản trái phép. Từ đây, các thành viên sinh sống tại Cồn Chim đã có ý thức và đồng lòng hơn trong công cuộc bảo vệ tài nguyên như: sản xuất sạch, không khai thác rừng, không sử dụng hóa chất... Mô hình này hiện nay vẫn được người dân trên cồn triển khai thực hiện theo đúng yêu cầu của tổ chức Oxfam.

Có một điều rất hay tại Cồn Chim là người dân thống nhất quy ước không khai thác rừng, không tía thưa rừng ở hai bên sông khi chưa được sự cho phép của cơ quan chức năng, không dùng lưới có kích thước nhỏ hơn quy định, không khai thác thủy sản tự nhiên vào mùa sinh sản, không dùng kích điện, không đăng mé, không đóng đáy mùng, không sử dụng lưới ba màng và các hình thức cào để khai thác thủy sản tự nhiên trên sông. Tại Cồn Chim, người dân đều tuân thủ theo các chính sách bảo vệ môi trường, tài nguyên thiên nhiên, tổ chức sản xuất theo mô hình nuôi trồng sạch đảm bảo chất lượng nguồn nguyên liệu sử dụng trong chế biến thực phẩm và sử dụng trong cả thức ăn cho chăn nuôi.

Hoạt động kinh tế chính yếu và cũng là hoạt động nông nghiệp chính tại Cồn Chim là trồng lúa, trồng các loại rau củ quả và nuôi trồng thủy sản (tôm, cua...). Phương thức canh tác luân phiên sản xuất theo mô hình: sáu tháng nước mặn nuôi trồng thủy sản, sáu tháng nước ngọt trồng lúa đã đem đến cho người dân lợi nhuận đáng kể. Trong bối cảnh khắp Đồng bằng sông Cửu Long đang phải đối mặt với tình trạng phèn canh đồng lúa khô héo do hạn mặn khốc liệt thì sản lượng lúa ở Cồn Chim vẫn thu hoạch đều đặn mặc dù hai năm trở lại đây thì nước mặn tăng lên 6 tháng/năm.

Khảo sát hoạt động du lịch nông nghiệp tại Cồn Chim

Đầu năm 2019, mô hình du lịch nông nghiệp, du lịch cộng đồng tại Cồn Chim bắt đầu được hình thành với chủ trương là người dân tự đầu tư để làm du lịch và được hỗ trợ từ các bên liên quan. Cồn Chim đã bắt đầu đón khách du lịch từ tháng 3/2019. Đến tháng 02/2020, Cồn Chim đã đón tiếp hơn 100 đoàn khách bao gồm cả khách lẻ và khách đoàn. Ngày 09/9/2019, điểm du lịch cộng đồng Cồn Chim được chính thức ra mắt và đón khách.

Dựa trên những giá trị văn hóa du lịch, giá trị tài nguyên thiên nhiên, các hoạt động trải nghiệm du lịch nông nghiệp tại Cồn Chim, có thể thấy rằng, nơi đây

đang sở hữu loại hình du lịch nông nghiệp gắn với văn hóa cộng đồng, mang đậm nét làng quê Nam bộ xưa. Hiện tại, hoạt động du lịch nông nghiệp cũng như sản phẩm du lịch nông nghiệp tại Cồn Chim bao gồm: tham quan, trải nghiệm du lịch, trải nghiệm ẩm thực (bếp nhà xưa Nam bộ), mua hàng lưu niệm là các mặt hàng được làm thủ công, nguyên vật liệu từ thiên nhiên và mua sắm đặc sản nông nghiệp của địa phương... Một giá trị thiên nhiên khác hấp dẫn du khách là khi đến đây, du khách được hòa mình vào thiên nhiên, thưởng thức các món ăn dân dã địa phương, nghe những bản tình ca đậm chất Nam bộ và trên hết là được tận hưởng cuộc sống trong lành, xanh sạch mà người dân nơi đây gìn giữ hằng ngày.

Nguồn nhân lực có sẵn tại cộng đồng có vai trò quan trọng trong việc cung cấp các dịch vụ du lịch. Hiện nay, chỉ có gia đình dân tham gia chính thức vào chuỗi giá trị du lịch nông nghiệp, đã đáp ứng đủ những dịch vụ cần thiết để phục vụ cho du khách... Tuy nhiên, để đáp ứng số lượng khách đến ngày càng đông cũng như gia tăng trải nghiệm cho du khách và nhu cầu muốn tham gia vào chuỗi cung ứng du lịch, đăng ký kinh doanh tại CTYĐH vẫn được khuyến khích nhưng phải đảm bảo theo những quy ước đã thống nhất từ trước và điều quan trọng nhất là không được kinh doanh trùng sản phẩm đã được kinh doanh...

Mặc dù đã đi vào hoạt động khai thác các giá trị nông nghiệp phục vụ khách du lịch từ tháng 3/2019 nhưng đến tháng 9/2019 thì Cồn Chim mới chính thức khai trương. Do vậy, số liệu trong bài nghiên cứu đưa ra phân tích là bắt đầu từ tháng 9/2019 đến tháng 8/2020. Số liệu đưa ra được làm tròn và không có sự phân biệt giữa khách nội địa và khách quốc tế, nhưng theo thực tế thì khách nội địa chiếm số lượng đáng kể khi đến tham quan, du lịch tại Cồn Chim.

Dựa vào số liệu thống kê ở Bảng 1 và Bảng 2 ở trên, có thể thấy rằng các tháng trong năm 2019 và năm 2020, Cồn Chim đón rất đông khách du lịch đến tham quan, cao điểm và đông nhất là vào tháng 12/2019 và tháng 01/2020. Phần đông là khách đoàn, khách từ VNCPTKT&DL, khách được SVHTTDL giới thiệu đến tham quan Cồn Chim. Đoàn khách đến tham quan và trải nghiệm hoạt động du lịch nông nghiệp với nhiều mục đích khác nhau, như: thư giãn, học tập kinh nghiệm xây dựng mô hình du lịch tại Cồn Chim... Có thể thấy rằng hầu hết khách đến du lịch trong ngày, không lưu trú qua đêm tại Cồn Chim. Nhưng kể từ tháng 3/2020, do ảnh hưởng của dịch Covid-19 nên lượng khách du lịch đến Cồn Chim giảm đi đáng kể, thấp nhất có thể thấy là vào tháng 4/2020. Nhưng đối với người dân nơi đây, có thể nói đây cũng là thời gian để cho môi trường tại Cồn Chim

Bảng 1: Thống kê số lượng khách du lịch đến Côn Chim từ tháng 9 đến tháng 12 năm 2019 (ĐVT: lượt khách)

Tháng	9	10	11	12
Số lượt khách	3.000	3.500	3.500	4.000

(Nguồn: Trung tâm Thông tin Xúc tiến Du lịch tỉnh Trà Vinh, 2020)

Bảng 2: Thống kê số lượng khách du lịch đến Côn Chim từ tháng 01 đến tháng 8 năm 2020 (ĐVT: lượt khách)

Tháng	01	02	3	4	5	6	7	8
Số lượt khách	4.000	2.200	1.500	500	1.000	1.000	1.200	1.000

(Nguồn: Trung tâm Thông tin Xúc tiến Du lịch tỉnh Trà Vinh, 2020)

ổn định, phục hồi, cân bằng trở lại, để đón du khách đến tham quan cồn.

Dựa vào kết quả khảo sát và phỏng vấn sâu đại diện mười hộ dân đang tham gia chuỗi cung ứng sản phẩm du lịch tại Côn Chim dưới sự điều phối hiệu quả của CTYĐH, có thể thống kê sản phẩm du lịch nông nghiệp đang được cung cấp cho khách du lịch khi đến với Côn Chim như sau:

Hộ dân tư Pha: Cô tư Pha là một trong những hộ tiên phong đầu tiên tham gia vào hoạt động du lịch nông nghiệp. Dịch vụ nhà cô cung ứng là cho du khách trải nghiệm câu cua tại ao cua của nhà cô và thưởng thức các món ăn chế biến từ chính cua do du khách câu. Nhà cô chú Tư được nhận xét là khi gia đình trong cộng đồng, có rất nhiều điểm mạnh như vị trí nhà ở rất thuận lợi, đường vào nhà sạch sẽ, mát rộng, không gian thoáng mát, có nhiều phương tiện di chuyển (2 xe máy, 1 phà chở khách, xe cấp cứu). Chi phí cho mỗi khách du lịch có nhu cầu câu cua là 10.000 đồng/1 cần câu và không giới hạn thời gian (Nguồn: trích biên bản phỏng vấn sâu HD-01).

Hà cô Vân - Hà cô Vân cũng là một trong những hộ dân đầu tiên (cùng với cô tư Pha) tham gia vào du lịch. Tại nhà cô, khách du lịch được trải nghiệm không gian ẩm thực của căn nhà truyền thống am bộ. Du khách ngồi bên những bộ bàn ghế xưa cũ nhưng được chăm chút sạch sẽ, mát mẻ để thưởng thức món ăn đậm chất dân gian - món lá sâm, ăn chung với mít dứa. Cô Vân cũng là người rất am hiểu các truyền thống, lịch sử phát triển của cồn, cô là một hướng dẫn viên nghiệp dư (nhưng rất am hiểu địa phương), sẵn lòng ngồi trò chuyện cùng du khách về những gì là đặc tính riêng của con người Côn Chim. Du khách vừa được trải nghiệm món ăn ngon, vừa hiểu hơn về đời sống và con người thật thà, chất phác nơi đây, đúng như câu khẩu hiệu Côn Chim đang truyền thông, đó là “Về Côn Chim, người quê chỉ có tấm lòng”. Du khách sẽ lưu nhớ những kỷ niệm khó quên khi trực tiếp tiếp xúc với cô Vân hay các hộ dân khác, trong quá trình trải nghiệm của mình (Nguồn: trích biên bản phỏng vấn sâu HD-02).

hà cô a Sữa - Bánh lá: Du khách vừa được trải nghiệm quá trình tạo nên món bánh đặc sắc vừa được thưởng thức món bánh lá mơ chấm nước cốt dừa béo ngậy. Không gian rộng rãi, thoáng mát với sức chứa khoảng 100 khách. Chi phí là 20.000 đồng cho mỗi khách ăn bánh lá (Nguồn: trích biên bản phỏng vấn sâu HD-03).

Hộ dân nhà sáu Mai: Nhà cô sáu Mai cung cấp dịch vụ phương tiện đi lại trên cồn, cụ thể là cho thuê xe đạp với giá là 15.000 đồng/chiếc xe và cho thuê đồ. Ngoài ra, hộ cô chú cũng mở dịch vụ quán nước cho khách ngồi nghỉ ngơi trên các vông giăng bên hiên nhà, thoáng mát, không gian nông thôn thư giãn trong lành (Nguồn: trích biên bản phỏng vấn sâu HD-04).

Hộ dân nhà anh Thành: Tại địa điểm này, hộ dân cung cấp cho du khách không gian trải nghiệm các trò chơi dân gian: chơi lon, nhảy dây, bắn bi, ném phi tiêu... trong khoảng sân rộng, nhiều cây cối mát mẻ của nhà mình. Mỗi trò chơi cho mỗi khách có giá 10.000 đồng (Nguồn: trích biên bản phỏng vấn sâu HD-05).

Hộ dân nhà cô Mèo: Du khách tham quan có thể chiêm ngưỡng kỹ năng đan lát của cô Mèo cũng như được học hỏi, thực hành hoạt động đan lát. Mỗi khách trải nghiệm hoạt động với giá 10.000 đồng (Nguồn: trích biên bản phỏng vấn sâu HD-06).

Hộ dân nhà cô Sáu Giàu: Nguồn cung cấp chính là đồ ăn - đặc sản (bánh xèo) cho du khách. Ngoài ra, còn có bán kèm mít sên, tôm khô phục vụ nhu cầu khách tham quan, cho khách trông và tham quan vườn rau sạch. Du khách được thưởng thức món bánh xèo với mùi vị hoàn toàn khác biệt được tạo nên từ những nguyên liệu sạch cùng với tài nghệ làm bánh của cô Giàu. Không gian sân vườn, nhà cửa được nâng cấp cao ráo, thoáng mát, sạch sẽ. Bánh xèo có giá 30.000/cái (Nguồn: trích biên bản phỏng vấn sâu HD-07).

Hộ dân nhà bé Thảo: Chị bán dứa ta và dứa xiêm cho khách du lịch, khách đến thì được uống nước dứa tươi, khách uống trực tiếp từ trái dứa do chị chặt sẵn.

Những trái dưa với vị ngọt tự nhiên, nước thanh mát cùng với không gian yên bình làm du khách thư giãn, hòa mình vào thiên nhiên. Giá dao động từ 15.000 - 20.000 đồng/1 trái, tùy khách nhiều hay ít (Nguồn: trích biên bản phỏng vấn sâu HD-08).

Hộ dân hà chú năm Lương: Không gian nhà cửa rộng rãi, thoáng mát. Nhà chú cung cấp dịch vụ ăn trưa với các món ăn dân dã của người dân quê cho du khách, nguồn nguyên liệu để chế biến được lấy hoàn toàn tại Cồn Chim. Cá được đánh bắt trên sông, tôm, cua được bắt tại ruộng tôm trước nhà, rau từ vườn, gà thả vườn cũng tự tay nhà chú năm Lương nuôi hoặc là mua từ những hộ dân khác trên cồn để chế biến món ăn. Chi phí trung bình là 110.000 đồng/khách, tùy vào đoàn khách yêu cầu đặt... (Nguồn: trích biên bản phỏng vấn sâu HD-09).

Hộ dân nhà chú hai Ứng: Nhà chú hai Ứng có cơ sở buôn bán tạp hóa từ lâu. Khi tham gia hoạt động du lịch, chú đã kết hợp buôn bán thêm các đặc sản địa phương, hàng lưu niệm như: bánh tét Trà Cuôn, tôm khô, áo thun, nón có in hình địa phương hay những chiếc giỏ đựng được chú tự tay đan bằng lá dừa... (Nguồn: trích biên bản phỏng vấn sâu HD-10).

Nhìn chung, mỗi hộ kinh doanh tại Cồn Chim đều có những dịch vụ, những sản phẩm đặc trưng gắn với nét văn hóa Nam bộ. Tất cả các hộ đều có thu nhập chính từ việc làm nông nghiệp và chủ yếu, thu nhập từ hoạt động du lịch chỉ là thu nhập thêm, đóng góp thêm vào phát triển kinh tế người dân tại Cồn Chim. Dựa vào thông tin doanh thu từ hoạt động du lịch tại Cồn Chim từ Bảng 3 và Bảng 4, có thể thấy rằng, doanh thu cao nhất là tháng 10, 11, 12/2019 và tháng 01/2020 (doanh thu cao nhất đạt 750 triệu đồng vào tháng 10/2019). Do ảnh hưởng của dịch Covid-19, lượng khách du lịch đến tham quan tại Cồn Chim giảm, do vậy doanh thu cũng giảm theo đáng kể, tháng thấp nhất thì doanh thu chỉ đạt được 100 triệu đồng. Mặc dù vậy, đây là vấn đề không đáng lo ngại nhiều bởi vì nguồn thu nhập chính của các hộ dân nơi đây vẫn là dựa vào hoạt động nông nghiệp (Nguồn: kết quả phỏng vấn sâu).

Về nguồn khách du lịch, hiện nay, khách du lịch đến với cồn Chim đa phần là khách đi theo đoàn, ít khách lẻ và rất ít khách nước ngoài. Khách đến chủ yếu từ Thành phố Hồ Chí Minh và một số tỉnh ở khu vực Đồng bằng sông Cửu Long. Hầu hết khách du lịch đến đây tham quan đều hài lòng với sản phẩm du lịch nơi này. Khách đi theo đoàn (có liên hệ trước với CTYĐH) thì sẽ nhận được nhiều tư vấn hơn từ phía CTYĐH. Trước khi đến du lịch tại Cồn Chim, khách sẽ được hướng dẫn viên của công ty hướng dẫn bảo vệ môi trường tại Cồn Chim... Điều này sẽ đảm bảo tối ưu việc bảo vệ môi trường cho Cồn Chim (Nguồn: kết quả phỏng vấn sâu, 2020).

THẢO LUẬN

Đánh giá thực trạng du lịch nông nghiệp tại Cồn Chim - Trà Vinh

Từ những giá trị nông nghiệp, giá trị văn hóa nông nghiệp tại Cồn Chim đang hiện hữu, kết hợp với các bên liên quan cùng với sự nhất trí, đóng góp sản phẩm du lịch phục vụ khách tham quan, hoạt động du lịch nông nghiệp nói riêng và du lịch cộng đồng tại Cồn Chim nói chung vẫn đang được khai thác hiệu quả ở thời điểm hiện tại.

Từ kết quả đã nghiên cứu, có thể nhận định rằng hiện nay, sau gần hơn hai năm triển khai hoạt động du lịch tại Cồn Chim, khách du lịch đến với Cồn Chim theo bốn cách thức sau: Khách du lịch (đi theo đoàn) đến với Cồn Chim có thông qua CTYĐH; Khách du lịch (đi theo đoàn) đến với Cồn Chim có thông qua cơ quan quản lý địa phương về du lịch tỉnh Trà Vinh; Khách du lịch (đi theo đoàn) nhưng không qua CTYĐH; Khách không đi theo đoàn (khách lẻ) và cũng không thông qua CTYĐH.

Như vậy, trong bốn cách thức cơ bản nêu trên, mỗi cách thức đều có ưu điểm và nhược điểm riêng đối với từng chủ thể liên quan đến hoạt động du lịch nông nghiệp tại Cồn Chim - điều này sẽ được phân tích cụ thể ở những bài nghiên cứu sau này. Hiện nay, khi khách du lịch đến Cồn Chim, dù là khách đoàn hay khách đi lẻ, nếu có thông qua sự điều phối của CTYĐH thì được xem là tối ưu nhất và mang tính bền vững do nhiều nguyên nhân khác nhau.

Ban đầu, người dân nơi đây không biết gì về du lịch. Sau đó, nhờ sự hướng dẫn từ phía các chuyên gia, chính quyền địa phương thì đến nay, người dân đã mạnh dạn tin tưởng vào các bên liên quan vào sự điều phối của CTYĐH. Người dân nơi đây cảm thấy vui hơn khi nhiều khách du lịch đến tham quan. Thu nhập của người dân được tăng lên một chút, nhưng ai cũng nhận thức rõ đây chỉ là thu nhập thêm ngoài thu nhập chính của họ là từ hoạt động sản xuất nông nghiệp. Khi giá trị văn hóa nông nghiệp, sản phẩm du lịch nông nghiệp được khai thác phục vụ cho du khách thì giá trị người dân nơi đây nhận được là giá trị tinh thần và một chút giá trị vật chất do du lịch đem đến, ai ai cũng cảm thấy vui vẻ, kể cả những hộ chưa tham gia vào hoạt động du lịch trên Cồn Chim.

Từ ngày hoạt động du lịch được triển khai, một phần nông thủy sản của người dân nơi đây được tiêu thụ trực tiếp (bán trực tiếp cho khách du lịch)... Một số hộ dân lân cận (chưa tham gia vào chuỗi cung ứng du lịch) nếu có dư nông thủy sản vẫn có thể cung cấp được cho khách du lịch nếu khách du lịch có nhu cầu mua thêm...

Bảng 3: Doanh thu từ hoạt động du lịch tại Cồn Chim từ tháng 9 đến tháng 12 năm 2019 (ĐVT: Triệu đồng)

Tháng	9	10	11	12
Doanh thu	500	750	600	500

(Nguồn: Trung tâm Thông tin Xúc tiến Du lịch tỉnh Trà Vinh, 2020)

Bảng 4: Doanh thu từ hoạt động du lịch tại Cồn Chim từ tháng 01 đến tháng 8 năm 2020 (ĐVT: Triệu đồng)

Tháng	01	02	3	4	5	6	7	8
Doanh thu	500	260	200	50	100	100	160	100

(Nguồn: Trung tâm Thông tin Xúc tiến Du lịch tỉnh Trà Vinh, 2020)

Thông qua kết quả phỏng vấn sâu cũng như quan sát thực tế tại Cồn Chim, nhóm nghiên cứu thấy rằng bên cạnh sự phát triển về du lịch thì hiện nay, nhiều hộ dân cũng có tâm lý e ngại, lo sợ môi trường thiên nhiên sẽ mau chóng bị ảnh hưởng do lượng khách đến ngày càng đông, khách lẻ đi tham quan ngày càng nhiều và chưa được hướng dẫn cách thức bảo vệ môi trường (hạn chế sử dụng đồ nhựa, không xả rác trên cồn...). Khách du lịch đông sẽ gây quá sức tải sinh thái tại Cồn Chim, khả năng phục hồi sinh thái tự nhiên sẽ chậm dần...

Thảo luận nội dung nghiên cứu

Dựa vào sự trải nghiệm thông qua quá trình khảo sát thực địa, các tài liệu thứ cấp, có thể nói rằng, những giá trị du lịch tại Cồn Chim được hình thành và phát triển dựa vào các yếu tố sau:

- Du lịch tại Cồn Chim được xây dựng theo định hướng trở về với những nét văn hóa Nam bộ truyền thống đặc trưng

- Dịch vụ du lịch tại Cồn được phát triển theo mô hình nông nghiệp thiên nhiên, mô hình đồng quản lý và mô hình "mỗi nhà một sản phẩm" tức mỗi hộ đăng ký kinh doanh phục vụ khách sẽ đảm nhiệm cung cấp một sản phẩm riêng phù hợp với thế mạnh, khả năng của mỗi hộ, tạo nên sự tổng hòa và liên kết giữa các hộ với nhau

- Tham quan, trải nghiệm các hoạt động du lịch nông nghiệp cùng người dân như: câu cua, tôm, cá, trồng lúa, chơi trò chơi dân gian, nấu ăn...

Bên cạnh đó, để có được sự phát triển du lịch nông nghiệp như hiện tại, không thể không kể đến vai trò quản lý của SVHTTDL, sự tư vấn, hướng dẫn, tập huấn, động viên các hộ dân từ các chuyên gia đến từ V CPTKT&DL và sự phối hợp, điều phối trực tiếp từ CTYĐH. Cụ thể như sau:

- SVHTTDL là cơ quan quản lý trực tiếp về du lịch tại Cồn Chim, theo đó, Trung tâm Thông tin Xúc tiến Du lịch - trực thuộc SVHTTDL - là cơ quan hỗ trợ Sở quảng bá, xúc tiến du lịch của tỉnh Trà Vinh trong đó có việc xúc tiến phát triển du lịch Cồn Chim;

- Trong quá trình phát triển du lịch nông nghiệp tại Cồn Chim, Sở đã phối hợp với các chuyên gia đào tạo tiến hành mở các lớp tập huấn cho các hộ dân sinh sống tại Cồn Chim, như: Phát triển du lịch với sự tham gia của cộng đồng địa phương; Quy tắc ứng xử trong hoạt động du lịch, với sự tham gia của hơn 80 người dân sinh sống trên Cồn Chim (Nguồn: kết quả phỏng vấn sâu)... Những người dân sinh sống trên Cồn Chim được các chuyên gia về du lịch hướng dẫn tận tình, chu đáo từng công việc, từng bước như: thuyết trình giới thiệu về Cồn Chim, địa điểm đến, khâu đón tiếp, điểm đến từng hộ dân, các món ăn đặc trưng của Cồn Chim, ứng xử với du khách... Đây là những công việc mà người dân trước đây chưa từng làm, còn bỡ ngỡ, tuy nhiên, qua lớp tập huấn, người dân Cồn Chim đã chịu khó học hỏi, thực hành và từng bước làm tốt việc đón các đoàn khách đến với Cồn Chim (Nguồn: kết quả khảo sát)

- Bên cạnh đó, VNCPTKT&DL và CTYĐH đồng thời là các chủ thể đóng vai trò quan trọng ngay từ bước đầu hình thành du lịch tại Cồn Chim. Các lớp tập huấn và hướng dẫn cho hộ dân cách làm du lịch, cách thiết kế và tạo dựng sản phẩm du lịch nông nghiệp... đều được các chuyên gia đến từ các đơn vị này tập huấn, chỉ dẫn. Các hộ dân đều đồng lòng chia sẻ về sự đóng góp to lớn của các đơn vị này trong quá trình hình thành và phát triển hoạt động du lịch nông nghiệp tại Cồn Chim (Nguồn: kết quả phỏng vấn sâu). Ngoài ra, các đơn vị này cũng là cầu nối quan trọng giữa nguồn khách bên ngoài đến với Cồn Chim, tạo tiếng vang nhất định trong giai đoạn đầu. Việc này trở thành đòn bẩy đưa du khách đến với Cồn Chim ngày một nhiều hơn (Nguồn: kết quả khảo sát).

KẾT LUẬN

Cồn Chim là một ấp cù lao nhỏ với nét đẹp hoang sơ trên dòng sông Cổ Chiên. Du lịch nông nghiệp tại Cồn Chim chính thức được khai thác hoạt động từ tháng 9/2020, biến nơi đây thành một điểm du lịch hấp dẫn, tạo ra nhiều giá trị du lịch cho khách tham

quan cũng như đem đến nhiều giá trị cho các bên liên quan trong đó nhiều nhất là người dân địa phương. Bài nghiên cứu phần nào đã đạt được mục tiêu đã đề ra như: phân tích được thực trạng phát triển du lịch nông nghiệp tại Côn Chim hiện nay; đưa ra những lý giải để khẳng định rằng các giá trị du lịch tại Côn Chim được hình thành và phát triển dựa vào nhiều yếu tố. Kết quả nghiên cứu cho thấy hoạt động du lịch nông nghiệp tại Côn Chim đang phát triển hiệu quả... Các hộ dân đều đồng lòng tham gia vào cung cấp sản phẩm du lịch. Đồng hành với đó là sự quản lý hiệu quả của SVHTTDL cùng sự tư vấn chuyên môn của VNCPTKT&DL và CTYĐH. Chính cách thức hoạt động này đã tạo tiền đề và nền tảng quan trọng cho sự phát triển hoạt động du lịch nông nghiệp tại Côn Chim.

LỜI CẢM ƠN

Nghiên cứu này được tài trợ bởi Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh, trong khuôn khổ đề tài nghiên cứu khoa học mã số C2021-18b-06. Nhóm tác giả xin chân thành gửi lời cảm ơn đến lãnh đạo SVHTTDL, đại diện CTYĐH, các hộ dân đang sinh sống và tham gia vào hoạt động du lịch tại Côn Chim, Chủ nhiệm đề tài đã hỗ trợ cung cấp tư liệu để nhóm tác giả hoàn thành bài nghiên cứu này.

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

SVHTTDL: Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Trà Vinh
VNCPTKT&DL: Viện Nghiên cứu Phát triển Kinh tế và Du lịch
CTYĐH: Công ty TNHH Thương mại Du lịch Đại Hưng

XUNG ĐỘT LỢI ÍCH

Bản báo này không có xung đột về quyền lợi khoa học giữa các thành viên nghiên cứu. Nhóm tác giả không có

bất kỳ xung đột lợi ích nào trong công bố bản thảo.

ĐÓNG GÓP CỦA CÁC TÁC GIẢ

- Tác giả Hoàng Ngọc Minh Châu phác thảo lần đầu, lên khung bài viết, lên ý tưởng sơ bộ nội dung bài nghiên cứu, chịu trách nhiệm chính về nội dung, khảo sát thực địa, xử lý số liệu trong bài nghiên cứu. Tác giả tham gia viết chính phần hướng tiếp cận khoa học và phương pháp nghiên cứu, phần kết quả nghiên cứu và một số phần khác trong bài nghiên cứu.
- Tác giả Hồ Tiểu Bảo bổ sung hoàn chỉnh nội dung của bài nghiên cứu, hoàn thiện bài nghiên cứu theo nhận xét của các chuyên gia phản biện, khảo sát thực địa, xử lý số liệu trong bài nghiên cứu. Tác giả tham gia viết chính phần đặt vấn đề, phần thảo luận một số phần khác trong bài nghiên cứu.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Szijóczy I, et al. Agritourism. Wallingford, Oxfordshire, England: Cabi; 2009; Available from: <https://doi.org/10.1079/9781845934828.0000>.
2. Yang L. Impacts and challenges in agritourism development in Yunnan, China. *Tourism Planning & Development* 2012; 9(4): 369-381; Available from: <https://doi.org/10.1080/21568316.2012.726257>.
3. Lobo R. Agritourism benefits agriculture in San Diego County. *California Agriculture* 1999; 53(6): 20-24; Available from: <https://doi.org/10.3733/ca.v053n06p20>.
4. Kizos T, et al. The contradictions of agrotourism development in Greece: evidence from three case studies. *South European Society & Politics* 2007; 12(1): 59-77; Available from: <https://doi.org/10.1080/13608740601155443>.
5. Santeramo FG, et al. On the demand for agritourism: a cursory review of methodologies and practice. *Tourism planning & development* 2017; 14(1): 139-148; Available from: <https://doi.org/10.1080/21568316.2015.1137968>.
6. Thủy H. Hội thảo Định hướng phát triển du lịch nông nghiệp từ góc độ sản phẩm và thị trường. [Online]. 2018 [trích dẫn năm 2021 tháng 6, 30]; Available from: <https://moitruongdulich.vn/index.php/item/12711>.
7. Lan NTP. Đề tài cấp nhà nước "Phát triển chuỗi giá trị du lịch nông nghiệp tại Đồng bằng sông Cửu Long trong bối cảnh mới" (Mã số: KX.01.52/16-20). 2020. Trường ĐH KHXH&NV, ĐHQG-HCM.

Current status of agricultural tourism development in Con Chim - Tra Vinh

Hoang Ngoc Minh Chau, Ho Tieu Bao *

Use your smartphone to scan this QR code and download this article

ABSTRACT

Con Chim is a small islet with unspoiled beauty on the Co Chien river. Agricultural tourism activities in Con Chim officially exploits from September 2019, which is an attractive tourist destination today. This article aims to understand the current situation of agricultural tourism development in Con Chim. Field survey research methods, combined depth interviews and synthesizing secondary data on agricultural tourism are employed in this study. The results of the study show that agricultural tourism activity in Con Chim is developing at an early stage. All households are con ensus when participating in the supplying of agricultural tourism product, accompanied by the effective management of the Department of Culture and Rural Development of Tra Vinh province and the professional advice of experts. This article contributes to an empirical study to the theory of agricultural tourism destination development and contributes to affirming that the model of agricultural tourism will be more likely to develop successfully when there is effective participation of all stakeholders. However, whether this operation is sustainable and stable in the long term, there needs to be more further research and a longer-term observation of tourism activities in Con Chim.

Key words: agricultural tourism, Con Chim tourism, tourism development, Tra Vinh

University of Social Sciences & Humanities, VNU-HCM, Vietnam

Correspondence

Ho Tieu Bao, University of Social Sciences & Humanities, VNU-HCM, Vietnam

Email: hotieubao@hcmussh.edu.vn

History

- Received: 18/7/2021
- Accepted: 22/11/2021
- Published: 15/12/2021

DOI : 10.32508/stdjssh.v5i4.695

Copyright

© VNU-HCM Press. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International license.

Retracted by author(s)

Cite this article : Chau H N M, Bao H T. Current status of agricultural tourism development in Con Chim - Tra Vinh. *Sci. Tech. Dev. J. - Soc. Sci. Hum.*; 5(4):1315-1322.